

2016-05-24

Kommunledningskontoret
Josef Chaib

Remissyttrande över 2014-års demokratiutredning "Låt fler forma framtiden!" (SOU 2016:5)

I detta yttrande redogörs för Eslövs kommuns synpunkter och kommentarer gällande 2014-års demokratiutredning "Låt fler forma framtiden!" (SOU 2016:05). Yttrandet berör nedanstående kapitel. De kapitel som inte nämns har Eslövs kommun valt att inte kommentera.

Sammanfattningsvis anser Eslövs kommun att utredningen lyfter många viktiga frågor för demokratin i allmänhet och för den lokala demokratin i synnerhet. Kommunen anser, i enlighet med utredningen, att den representativa demokratin bör vara utgångspunkt och huvudprincip för demokratipolitiken på nationell såväl som lokal nivå. Olika former av medborgarinflytande, folkinitiativ och folkmotioner bör syfta till att komplettera och underlätta den representativa demokratis funktioner, men i utformandet av sådana former bör det kommunala självbestämmandet värnas. Folkmotioner bör därför inte vara tvingande för kommuner. Eslövs kommun instämmer också i utredningens bedömning att politiska jämlikheten är en central fråga för demokratin, och att den nationella politiken bör inriktas på att stärka politisk jämlikhet generellt – genom en generell politik för jämlikhet och sammanhållning – samt att eventuella riktade insatser sker gentemot resurssvaga och missgynnade grupper.

1. Författningsförslag

Utredningen föreslår att tvingande folkmotioner skrivs in i Kommunallagen, samt att försök med sänkt ålder för rösträtt tillåts genom ändring i Vallagen.

Eslövs kommun avstyrker förslaget om tvingande folkmotioner. Eslövs kommun har inga synpunkter kring att tillåta försök med sänkt ålder för rösträtt.

3. Om delaktighet och jämlikt inflytande

Utredningen har politisk jämlikhet som en utgångspunkt och som grundprincip för sina överväganden. Denna princip bedöms ha stort stöd och vara fortsatt centralt i styrelseskicket. Utredningen föreslår ett nytt mål med demokratipolitiken för att betona den politiska jämlikheten.

Eslövs kommun delar utredningens bedömning om den representativa demokratin och allmänna val som utgångspunkt och grundprincip för att garantera politisk jämlikhet. Generella och riktade insatser för att stärka demokrati och valdeltagande bör i möjligaste mån syfta till att stärka och komplettera det representativa systemet. Eslövs kommun tillstyrker förslaget om nytt mål för demokratipolitiken.

5. Valdeltagande och politiskt engagemang mellan valen

Utredningen beskriver valdeltagandet som centralt i demokratin. Valdeltagandet beskrivs vara fortsatt högt och det finns inga tecken på medborgerlig passivitet. Däremot råder påtagliga skillnader i politiskt deltagande mellan olika grupper och utredningen föreslår åtgärder för att försäkra politisk jämlikhet. Utredningen föreslår bland annat regeringen att stärka demokratin genom civilsamhället och genom mötesplatser, samt att såväl regeringen som kommuner tar initiativ för att öka kunskapen om demokratin samt att rikta insatser mot särskilt resurssvaga eller missgynnade grupper.

Eslövs kommun anser, i enlighet med utredningen, att ett fortsatt högt valdeltagande måste värnas, och att den politiska jämlikheten måste stärkas. Politiskt engagemang mellan valen bör i första syfte till att komplettera den representativa demokratin, genom att öka kunskapen och möjligheten till valdeltagande. Eslövs kommun ser positivt på förslag om att öka valdeltagande med generella insatser – såsom bättre information, ökad tillgänglighet och stärkande av civilsamhället – och att eventuella riktade insatser sker gentemot specifikt identifierade grupper.

8. De förtroendevaldas villkor

Utredningen beskriver att den kommunala politikens förutsättningar har förändrats under senare år, på så sätt att uppdragen har blivit mer betungande samtidigt som färre engagerar sig som förtroendevalda. Utvecklingen leder till att färre har möjlighet och intresse av att ta politiska uppdrag, vilket i sin tur riskerar att minska representativiteten hos de förtroendevalda. Utredningen anser därför att antalet kommunala uppdrag inte bör minska ytterligare, samt att kommuner vidtar åtgärder för att underlätta för förtroendevalda att utföra sina uppdrag vid sidan av heltidsarbete och hem- eller familjesysslor.

Eslövs kommun instämmer i utredningens beskrivning att de förtroendevaldas villkor behöver värnas och stärkas. Den lokala demokratin förutsättningar är viktiga inte bara för den enskilda kommunen utan för demokratin som helhet, och det är därför viktigt att så många som möjligt har intresse och möjlighet att engagera sig genom politiska förtroendeuppdrag lokalt. Eslövs kommun tillstyrker förslaget om att genom lagstiftning stärka ställningen för de förtroendevalda och ser positivt på förslagen om hur kommunala åtgärder kan underlätta de förtroendevaldas villkor.

9. Den lokala politikens organisering

Utredningen beskriver att fullmäktiges ställning har försvagats i relation till kommunstyrelse och heltidspolitiker. Utredningen anser att fullmäktige bör stärkas, till exempel genom att ges tillräckliga befogenheter för att granska och utkräva ansvar och genom att upparbeta en praxis för intern granskning av maktutövning. Vidare anser utredningen att fullmäktige beslutar om en uppdragsbeskrivning för ordförande i kommunstyrelsen och nämnderna, samt att överväga en begränsning av antalet mandatperioder som en person kan inneha uppdraget som ordförande.

Eslövs kommun ser positivt på att utredningen lyfter den lokala politikens organisering och förhållandet mellan kommunala institutioner. Det kommunala självbestämmandet är emellertid en viktig utgångspunkt för den lokala demokratin och rätten att organisera den lokala politiken bör härvidlag inte inskränkas.

13. Medborgarförslag och folkmotion

Utredningen beskriver att medborgarförslag i många fall inte åstadkommit de avsedda effekterna. Bland annat på grund av bristande kunskap och kännedom så har medborgarförslag inte använts i så stor utsträckning och frågorna har ofta varit vardagsnära och bestått av klagomål eller synpunkter. De har därför inte bidragit till ökat inflytande och dialog, men däremot medfört ökad administration. Utredningen ser emellertid positivt på medborgerlig förslagsrätt som komplement till den representativa demokratin och föreslår därför att en tvingande folkmotion införs i kommunallagen, i vilken medborgare kan lämna förslag som tas upp för beslut i fullmäktige förutsatt att det får stöd av en viss andel av kommuninvånarna.

Eslövs kommun delar utredningens beskrivning och kritik av medborgarförslag. Olika deltagardemokratiska former och medborgarinflytande mellan valen bör syfta till att värna det politiska intresset och möjliggöra engagemang, och på så sätt stärka den representativa demokratin. Lagstiftning och statliga initiativ bör emellertid fokusera på att underlätta för kommuner att utveckla och använda de former som passar de lokala förhållandena bäst, snarare än att vara tvingande. Eslövs kommun avstyrker förslaget om tvingande folkmotioner.